

ΓΙΑΝΝΗΣ Σ. ΠΑΠΑΔΑΤΟΣ: ΤΟ ΠΑΙΔΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Κατηγορία: [ΜΕΛΕΤΕΣ - ΔΟΚΙΜΙΑ](#)

Δημοσιεύτηκε Τρίτη, 23 Σεπτεμβρίου 2014 13:15

κείμενο: Ελένη Χωρεάνθη

Γράφει η **Ελένη Χωρεάνθη**

Ο Γιάννης Παπαδάτος, επίκουρος καθηγητής στο ΤΕΠΑΕΣ του Πανεπιστημίου Αιγαίου, έχει υπηρετήσει ως δάσκαλος και σχολικός σύμβουλος πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, με σπουδές στα παιδαγωγικά και στις πολιτικές επιστήμες. Έχει επίσης ασχοληθεί συστηματικά με τη θεωρία και την κριτική της λογοτεχνίας για παιδιά και εφήβους, όπως και με τη διδακτική προσέγγιση της ποίησης και με τη φιλιαναγνωσία.

Είναι, ωστόσο, σπουδαίος ποιητής, ένας κρυφός, πολύ αισθαντικός ποιητής. Και έχει πολύ μεγάλη σημασία αυτό, πρώτα όσον αφορά την ιδιότητά του ως

δασκάλου, και κατά συνέπεια ως κριτικού μελετητή και θεωρητικού της λογοτεχνίας για παιδιά και εφήβους.

Στο βιβλίο του με το χαρακτηριστικό εξώφυλλο και τον πολύ εντυπωσιακό τίτλο *Το παιδικό βιβλίο στην εκπαίδευση και στην κοινωνία*, έχει συμπεριλάβει σοβαρές και εμπειριστατωμένες κριτικές και αξιόλογες μελέτες για τη θεωρία και τη θεματολογία της παιδικής και της εφηβικής λογοτεχνίας, τη διδακτική του ποιήματος, τη φιλιαναγνωσία, τις λέσχες ανάγνωσης, τη δημιουργική γραφή και έκφραση – το βιβλίο γνώσεων, σχετικές εργασίες που έχει κάνει κατά καιρούς κι έχουν δημοσιευθεί σε παιδαγωγικά και λογοτεχνικά περιοδικά, και αφορούν θέματα που απασχολούσαν παλαιότερους και, κυρίως, σύγχρονους συγγραφείς παιδικών και εφηβικών βιβλίων.

Η διεξοδική αυτή μελέτη και ο τρόπος με τον οποίο ο συγγραφέας εκθέτει τις απόψεις του και τα συμπεράσματά του ίσως είναι αναγκαία περισσότερο από κάθε άλλη φορά σήμερα, που η πληροφορική χαράζει απίθανους δρόμους στη μαγεία του κυβερνοχώρου, για τη διδακτική του ποιήματος στο σχολείο με τη «μαγική» προσέγγιση και οικείωση του εκάστοτε ποιητικού γεγονότος, που τόσο έχει δεινοπαθήσει και εξακολουθεί ενίοτε να δεινοπαθεί.

Τρία είναι τα κύρια μέρη του βιβλίου. Στο πρώτο μέρος, με γενικό τίτλο «Μελέτες για τη θεωρία και τη θεματολογία της παιδικής και της εφηβικής λογοτεχνίας», περιλαμβάνει μελέτες του σχετικά με τις όψεις του ρεαλισμού σε μυθιστορήματα των δύο τελευταίων δεκαετιών, με οικολογικά θέματα, με την κοινωνική οικολογία, με το φυσικό περιβάλλον στο έργο της Μάρως Λοΐζου, μια οικολογική ανάγνωση των ποιημάτων του Αλέξανδρου Πάλλη: «Τραγουδάκια για παιδιά, ορισμένες επισημάνσεις σε μυθιστορήματα σχετικά με τη διαπολιτισμική παιδική και εφηβική λογοτεχνία». Το ενδιαφέρον του εστιάζεται κυρίως σε μυθιστορήματα συγγραφέων που αντιμετωπίζουν «τον ρεαλισμό ως μια πολύμορφη αποτύπωση της σύγχρονης καθημερινής πραγματικότητας...». Τη μερίδα του λέοντος, σαφώς, διεκδικεί «ο μαγικός ρεαλισμός». Και, τέλος, εξετάζεται το πολύ σημαντικό πρόβλημα: η σχέση και η «ένταξη» του μαθήματος των μαθηματικών στη λογοτεχνία για παιδιά.

Το δεύτερο μέρος ασχολείται με το *βιβλίο γνώσεων* και την αξιολόγησή του και καταλήγει συμπερασματικά ότι το βιβλίο αυτό, έχοντας την απαραίτητη καλαισθησία, πολυμορφία και πολυκειμενικότητα, «κομίζει (στην εκπαίδευση και στην κοινωνία) ακριβείς, επίκαιρες και έγκυρες γνώσεις» γενικού ενδιαφέροντος.

Το τρίτο μέρος του βιβλίου περιλαμβάνει «Μελέτες για τη διδακτική του ποιήματος, τη φιλιαναγνωσία, τις λέσχες ανάγνωσης, τη δημιουργική γραφή και έκφραση». Όσον αφορά τη διδακτική του ποιήματος, ο Γιάννης Παπαδάτος ορθώς επισημαίνει ότι «η ποίηση δεν μπορεί να διδαχθεί με τους κανόνες που ορίζουν τη διδακτική των άλλων μαθημάτων του σχολείου». Πιστεύει ότι «το ζητούμενο σε μια προσέγγιση του ποιητικού γεγονότος είναι το πλαίσιο της ελευθερίας που το ίδιο το γεγονός αποστέλλει», που σημαίνει ότι η προσέγγιση και η ανάγνωση-διδασκαλία-ερμηνεία της τέχνης, γενικά, και της ποίησης, ειδικά, είναι υπόθεση εσωτερικής συμφωνίας-συνωμοσίας, μιας μυστικής κοινωνίας, με την έννοια της μεταλαβιάς, μεταξύ υποκειμένου-

αντικειμένου, μιας «δημιουργικής διαφυγής». Θεωρεί σημαντική, και πολύ σωστά, τη συμβολή του υπερρεαλισμού που εμπειριέχει την έκπληξη με τον συνδυασμό ανοίκειων εικόνων, «την ανάμειξη συνειδητού και ασύνειδου, τη συνειρμική λειτουργία της μνήμης, χαρακτηριστικά που προσιδιάζουν στην παιδική δεκτικότητα». Σηματωρό έχει την κατεξοχήν υπερρεαλιστική ποίηση του Οδυσσέα Ελύτη, που δομείται συνειδητά και λειτουργεί με τους κανόνες της μαγικής αντίληψης του κόσμου, εκμεταλλεζόμενη δεόντως την ανάγκη του ανθρώπου να εμμένει στην «παιδική ηλικία του μάγου», στο παραμύθι που του παρέχει τη δυνατότητα να ζει στον κόσμο και στον χώρο της φαντασίας όπου όλα, με κάποιον μαγικό τρόπο, μπορούν να συμβούν και να πραγματοποιηθούν.

Η διεξοδική αυτή μελέτη και ο τρόπος με τον οποίο ο συγγραφέας εκθέτει τις απόψεις του και τα συμπεράσματά του ίσως είναι αναγκαία περισσότερο από κάθε άλλη φορά σήμερα, που η πληροφορική χαράζει απίθανους δρόμους στη μαγεία του κυβερνοχώρου, για τη διδακτική του ποιήματος στο σχολείο με τη «μαγική» προσέγγιση και οικείωση του εκάστοτε ποιητικού γεγονότος, που τόσο έχει δεινοπαθήσει και εξακολουθεί ενίοτε να δεινοπαθεί.

Το εξαιρετικό και εμπνευσμένο, εν πολλοίς, πόνημα πλαισιώνεται από πλούσια ελληνική και ξένη βιβλιογραφία, περιοδικά, εφημερίδες, φυλλάδια, ιστοσελίδες, βιβλία λογοτεχνίας (για ενήλικες) που αναφέρονται στο βιβλίο, βιβλία λογοτεχνίας για παιδιά και εφήβους, καθώς και βιβλία γνώσεων, όπως και με αναφορά σε «πρώτες δημοσιεύσεις».

Συμπερασματικά, πέρα από ενστάσεις που μπορεί να υπάρχουν, η έκδοση του συγκεκριμένου βιβλίου αποτελεί προσφορά των συντελεστών – συγγραφέα και εκδότη– στην αιωνίως παραποιούσα και δεινοπαθούσα ελληνική εκπαίδευση και στην εξίσου αιωνίως δεινοπαθούσα και μαστιζόμενη από οικονομική και, κυρίως, ηθική κρίση, κρίση αξιών, ελληνική κοινωνία.

Το παιδικό βιβλίο στην εκπαίδευση και στην κοινωνία

Γιάννης Σ. Παπαδάτος
Εκδόσεις Παπαδόπουλος
384 σελ.
Τιμή € 19,99

http://diastixo.gr/kritikes/meletesdokimia/2930-paid-vivlio-papadopoulos?utm_source=MadMimi&utm_medium=email&utm_content=diastixo_gr+|+25+%CE%A3%CE%B5%CF%80%CF%84%CE%B5%CE%BC%CE%B2%CF%81%CE%AF%CE%BF%CF%85+2014&utm_campaign=20140925_m122308856_diastixo_gr+|+25+%CE%A3%CE%B5%CF%80%CF%84%CE%B5%CE%BC%CE%B2%CF%81%CE%AF%CE%BF%CF%85+2014&utm_term=14ad1a1a49e76942fb5f80174f66aa7b-paid-vivlio-papadopoulos_jpg